

K R E S Ť A N

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok — — — — 2 zl. — kr. Na pol roka — — — — 1 " — " Na štvrt roka — — — — " 60 " Jednotlivé číslo 4 kr.		Zodpovedný redaktor : Dr. JOZEF JANDA.	<i>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,</i> <i>VIII. ker., Józsefkörút 35.</i> sem sa majú posielat predplatky, jako i do- pisy do novín, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.
--	--	---	---

Upozornenie.

Úctive prosíme našich čitateľov, že by dnešné číslo medzi svojimi priateľmi a známymi všemožne rozširovali, žeby takto poučenie o novom popise voličov, ktoré v dnešnom čísle dávame, čím viacej sa rozšíriť mohlo.

Nový popis voličov na rok 1900.

V civilisovanom štáte medzi všetkými právami, ktorými občania vládnu, bez pochyby právo volebné je najvzácnejšie a najsvätejšie. Od múdreho užívania tohoto práva závisí blaho a dobrobyt krajiny a jej obyvateľov. A o toto právo — zakiaľ Bánffyho ministerstvo panovalo — na najnespravedlivejší spôsob tisíce a tisíce statočných občanov orabované boli. A občania všemožne svoje právo bránili, reklamovali, ale jejich namáhanie márne bolo, pretože rozkaz z vyššieho miesta vydaný bol, aby komissie voličov popisujúce, menovite na horných stranách čím menej voličov popisaly, a to preto, aby volby Bánffy ľahšej prevádzal môhol, lebo malý počet voličov ľahko sa dá zakúpiť, odstrašiť, alebo pri hlasovaní odmrštiť, jako sme v roku 1896. pri volbách tak smutno zkusili.

V zákone z roku 1874. článku 33. v paragrafe 4. stojí, že kto má jednu urbársku štvrtku, alebo toľko pozemkovej dane platí, koľko platí majiteľ jednej urbárskej štvrte, že má právo volebné. Kto teda toľko daň pozemkovú platil, ten bol popísaný medzi voličov. Do roku 1894. pre každú obec bol ustálený jeden kľúč dane, ale v roku 1895. tento kľúč dane, alebo povedzme, túto volebnú taksu (census) bezprávne povýšili duplovanom, ba niekde aj triplovanom, následkom čoho sa stalo, že v mnohých volebných okresoch polovica, ba aj dve tretiny voličov z volebných lajstrov vystaly. Bohužiaľ, k povýšeniu tejto dane mnohorož aj sami občania, bárs aj nevedome a nechcejúce, prispeli.

A síce keď predseda popisujúcej komissie rychtára obce sa opýtal, že koľko holdov obnáša v jejich obci jedna urbárska štvrť, obyčajne mu odpovedali, že 20, 24 alebo aj viacej holdov. A bárs ten predseda popisujúcej komissie dobre vedel, že to není pravda, predsa — dosť smutno — na základe tohoto falešného soznania predseda vyniesol výrok, že len tí budú popísaní medzi voličov, ktorí majú toľko holdov roľ, koľko predstavenstvo za štvrt urbársku uznalo. Či je to ale pravda, že jedna urbárska štvrť môže mať 20—24 uhorských holdov?
— Nijak !

Koľká je teda urbárska štvrť?

Medzi pospolitým ľudom pod urbárskou štvrtkou ešte vždy tú štvrť rozumia, ktorá bola v úžitku volakedy, pred 1836. rokom, kedy jedna štvrť v skutku 20—24 uherských holdov obnášala. A však z roku 1836. V. článok zákona pre každú stolicu ustálil počet, od ktorého tá urbárska štvrť ani menšia, ani väčšia byť nemôže. Krom toho v každej stolici pre každú obec ustálena bola istá trieda, do ktorej obec porátaná bola. Tak ku pr. v nitrianskej stolici 5 tried, v luptovskej len 3 triedy ustanovené boly. Dľa tohoto ustálenia urbárska štvrť o mnoho menšia bola, jako pred rokom 1836. čo aj z nasledujúceho výkazu vydeť možno:

Meno stolice	Počet triedy v stolici	V uhorských holdoch	
		Najmenšia urbárska štvrť	Najväčšia urbárska štvrť
Oravská	4	8	12
Trenčianska	4	6	7 $\frac{1}{2}$
Spišská	4	8	10
Nitrianska	5	6	8
Prešporská	4	6	7 $\frac{1}{2}$
Turčianska	3	6	7
Zvolenská	4	6 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$
Nogradska	4	7 $\frac{1}{2}$	9
Hontianska	3	6	7 $\frac{1}{2}$
Tekovská	4	6 $\frac{1}{2}$	8
Liptovská	3	6 $\frac{1}{2}$	8

Tento výkaz vytiahnutý je zo zákona roku 1836. z článku V-ho. A tak kto ku pr. v trenčianskej stolici má 7 $\frac{1}{2}$ uherských holdov zeme, má urbársku štvrť, a tak má aj votum. Tu sa ohľad na to nebere, či sú tie pozemky vedľa úrodného Váhu, alebo či sú na skalných vrchoch, nech ich len má, trebárs by to všetko tak zvané prielohy boly. A ponevác od takejto planej zeme o mnoho menšia daň sa platí, jako od dobrej a úrodnej pody, pri ustálení tak zvanej volebnej taksy do povahy bere sa nie dobrá, ale tá najhoršia zem. K. p. v jednej a tej istej obci Havel má 7 $\frac{1}{2}$ uherských holdov v tej najlepšej zemi, a platí pozemkovej dane 6 zl. 50 kr. Pavel má (v tej istej obci) tiež 7 $\frac{1}{2}$ uh. holdov ale v tom najhoršom mieste, a platí len 2 zl. 20 kr. Tu vidíme že aj Havel má jednu urbársku štvrť, aj Pavel. Ale medzi nimi rozdiel je ten, že jeden platí 6 zl. 50 kr., druhý ale len 2 zl. 20 kr. Pri ustálení volebnej taksy za klúč považovaná bude daň Pavlová t. j. 2 zl. 20 krajciarov, a nie Havlová. Keď už takto klúč ustálený je, v tej istej obci každý má volebné právo, kto v tej obci platí 2 zl. 20 kr. pozemkovej dane, keby aj 7 $\frac{1}{2}$ uh. holda zeme nemal, lebo môže sa pritrafiť, že v lepšom grunte niekto má len 2 uh. holdy, ale od týchto dvoch uherských holdov tiež platí 2 zl. 20 kr. pozemkovej dane. Keď už je takto klúč volebnej taksy ustálený, nielen tí majú volebné právo, ktorí majú 7 $\frac{1}{2}$ uh. holdov, ale aj tí, ktorí platia v tej istej obci 2 zl. 20 kr. pozemkovej dane, lebo toto je tá *najmenšia daň*, ktorá v tej istej obci po jednej urbárskej štvrti vyhodena bola.

Otázka je teda, že či aj tí majú k. p. v Trenčianskej stolici volebné právo, ktorí 7 $\frac{1}{2}$ uh. holdov nemajú? Na každý pád aj tí *môžu* mať volebné právo, jako som to aj hore spomenul. To aj od toho závisí, že tá obec do ktorej triedy bola vziata pri ustálení urbár-

stva. Až bola vziata do najnižšej t. j. do I. triedy, má právo na votum, keď tam niekto má 6 uh. holdov; až jeho obec bola vzatá do II. triedy, vtedy musí mať 6 a pol uh. holdov; až bola vzatá do III. triedy, vtedy musí mať 7 uh. holdov; až bola vzatá do IV. triedy, vtedy musí mať 7 a pol uh. holdov.

Keď toto niekto čítať bude, asnád' sám seba sa opýta: nuž *jako-že sa ja to dozviem, že moja obec do ktorej triedy bola vziata?* To sa dozvieme z obecného urbáriumu, ktorý sa obyčajne nachádza medzi starodávnymi písmami na obecnom dome, alebo u okresného notára. Jestli by urbár v obecnom dome, alebo u notára sa nenašiel, nuž vtedy pre lepšiu istotu *vezmíme* za smerodajné nie najmenšiu, ale *najväčšiu urbársku štvrť*, jako som to hore vykázal, lebo aj na takýto spôsob počet voličov sa veľmi zväčší. Kto teda v trenčianskej stolici má 7 a pol, v nitrianskej 8 uh. holdov *istotne má právo na votum*, jestli si porciu do 15 apríla vyplatil. Úmyselne som toto všetko obsérne opísal, aby to každý dokonále rozumel.

Keď teda nasledujúci mesiac v máji do vašej obci ku pr. v nitrianskej stolici prinde voličov popisujúca komissia, a tejže predseda sa vás opýta, že vo vašej obci jak veľká je urbárska štvrť, takto mu odpovedajte:

Dľa zákona roku 1836. článku V-ho najmenšia urbárska štvrť činí 6, a najväčšia 8 uh. holdov, ak neverí pán predseda, nech si pozre ten zákon, z roku 1836., jako to aj Széll minister nariadil. Pozrite porciovu knižku takého občana, ktorý má role v najplanšom mieste, a čo ten platí pozemkovej dane, táto daň bude kľúčom volebnej taksy. Ktokoľvek potom tolko pozemkovej dane platí, koľko platí ten štvrťkár, čo má zole v najhoršom grunte, *ten má právo votuma*. Pri ustálení volebnej taksy, do ohľadu nebere sa ani stoličná, ani obecná, ani cirkevná daň, ale len daň pozemková.

Čo nariadil Széll minister?

Ponevác túto, tak zvanú volebnú taksu v predošlých štyroch rokoch, jako sme spomenuli, najmä v horespomenutých stolicach liberálni fogmegi duplovanu, ba aj triplovanu povýšili, a tak mnoho voličov z volebných lajstrov vynechali, Széll ministerpredseda, a minister vnútorných záležitostí, *pod prísnu pokutu* nariadil, aby urbársku štvrť dľa zákona z roku 1836. článku V. brali, a tak aj volebnú taksu ustálili, a voličov z volebných lajstrov nevynechávali. Silne veríme, že čo *statočný Széll* minister sľúbil a nariadil, že to aj vykoná, t. j. že *prísne potresce* tých *úradníkov*, ktorí by ešte vždy chceli ľud o volebné právo ozbijať, a tak úfame, že popis voličov tohoto roku už raz statočne prevedený bude. Jestli by ale niektorí notári a iní úradníci skrz to si chceli zásluhy na vyššom mieste nadobudnúť, že by ešte aj teraz vysokú volebnú taksu ustálili, alebo na votum právo majúcich z lajstra vynechávali, nech sa to oznámi takému mužovi, ktorý je sbehlý v maďarskej reči, a za právo ľudu zaujatý je, alebo nech sa to oznámi v liste sústrednej kancelarii ľudovej strany v slovenskej reči pod nasledujúcim adressom:

Méltóságos *Molnár János* úrnak

BUDAPEST,

VIII. Józsefkörút 35. sz.

Vážne poznámky.

Údovia voličov popisujúcej komissie nasledujúcu prísahu skladajú: „Ja N. N. prisahám, že všetko, čo sa popisu voličov tyká, dľa zákona a svedomite plniť budem, tak mne Pán Boh pomáhaj.“ Takto nakladá zákon z roku 1874. článok 33., paragraf 21.

Zasadnutie komissie voličov popisujúcej verejné je, a tak každý má právo tam byť dľa zákona 1874. čl. 33., §. 25.

Popis voličov byvá u okresného notára, ktorý 8 dňami vopred oznámený musí byť všetkým obciam, ktoré do jedného notárskeho okresu patria.

Na horných stranách je tá obyčaj, že keď otec má viacej synov, a títo keď sa aj oženili, ešte aj potom so svojím otcom spoločne gazdujú. Otázka je, že či len otec, alebo aj oteca aj jeho synovia majú právo na votum? Ku pr. Na Šišove, povedme, že byvá Ján Kovalický gazda, má 4 ožených synov a spolu gazduje s nimi na majetku, ktorý obnáša 43 uhorských holdov. Podľa zákona z roku 1874. článku 34, paragrafu 14, má právo na votum nielen otec, ale aj štyria jeho synovia, lebo aby niekto votum mal, musí mať 7 a pol uh. holdov, a tak otec so svojimi 4 synmi 5 ráz 7 a pol uh. holdov, t. j. 37 a pol uhorských holdov mať musí; ponevác ale spomenutý Kovalický v Šišove nie 37 a pol ale 43 holdov má, tak nie len otec, ale aj 4 jeho synovia majú právo na votum.

Jestli niekto má toľko roľ, koľko k jednej urbárskej štvrtke potrebné je, jestli ale tieto role nie na otca, ale na ženu alebo na deti napísané sú, aj v tomto páde otec rodiny má právo na votum, jestli dokáže, že je v úžitku tohože majetku.

Kde by volebnú taxu (census) vyššiu ustálila komissia, jako ustáliť mala, v tomto páde *ponos* (a nie reklamacia) zašle sa na sústredný výbor stoličný, a na ministra vnútorných záležitostí. Jestli niekde volebná taksa je taká, jaká byť má, ale pritom všetkom niekoho z lajstru vynechajú, ten *reklamáciu* zašle na sústredný výbor stoličný a na kr. kuriu. Proti povýšenej volebnej takse *ponos* zašleme hneď po popise prevedenom, *reklamáciu* ale len vtedy, keď u notára zostavený lajster od sústredného stoličného výboru zpiatky prišiel, a u tohože notára vystavený je, aby ho každý pozrel, alebo lajster voličov odpísať mohol. Všetky písma, ktoré sa na volebné právo zľahujú, bez štempla sú.

Konečne za potrebné držíme uvrejniť v celosti nariadenie Szélliové, aby ho každý poznal, ktoré takto znie:

Nariadenie ministra vnútra na všetky ústredné volebné výbory.

Teraz chceme spomienku učiniť o tomto ministerskom nariadení. Dopúšťame, že nariadenie vyšlo z poctivého úmyslu, ale pritom všetkom musíme vyčkať, či ono bude *na celej čiare* vykonávané dľa intencií ministra. Nuž ale akokoľvek bude s ním, podávame ho tu v jeho úplnom znení ako nasleduje:

V minulých rokoch došlo viac žalôb k ministerstvu vnútra pre údajne nezákonné ustálenie štvrt urbáriálneho sedenia a minimuma pozemkovej dane, tvoriacich jednu z hlavných podmienok volebnej oprávnenosti v smysle §. 4. čl. zák. XXXIII.: 1874.

Vzhľadom na túto okolnosť a cieľom odstránenia pochybností, ktoré by snáď mohli povstať v tomto ohľade, predovšetkým osvedčujem, že pri ustáľovaní veľkosti sedenia v smysle urbáriálnom je jedine smerodajná koľkosť pôdy, určenej urbáriálnym regulovaním Mária Tereziiovským, podľažne čl. zák. V.: 1836. Každá iná, od tejto zákonnej miery odchodná, alebo každá iná pozemková koľkosť, v našich zákonoch neznámeho pomenovania (na príkla antiquad sessio, Wort atď.) nemôže sa brať do ohľadu.

Cieľom prekazení prípadných nadužívaní a cieľom ešte výdatnejšej obrany práv volebného obecnstva nakladám však toto:

Ústredný výbor nech prísne naloží vyvoliť sa majúcim popisujúcim výborom, menovite ich predsedom, aby *koľkosť spomenutého urbáriálneho štvrtsedenia a minimuma dane*, na základe sossbieraných dát zákonne ustálených, na popisujúci termín, ustálený v smysle §. 32. čl. zák. XXXIII.: 1874. cestou predstavenstva — pod farchou zodpovednosti — každej veľkej obci a v sídle okresného notariátu tým *najrozšírenejším*

spôsobom verejnosti dali na vedomie. Proti tomuto ustáleniu behom 8 dní, počítujúc od vyhlásenia, možno appellovať na ústredný volebný výbor, ktorý je povinný vybaviť tieto žaloby mimo radu a vynesené uzavretie bezodkladne doručiť žalujúcim.

Interessovaní môžu proti uzavretiam ústredného volebného výboru behom 8 dní, počítujúc od doručenia, appellovať na ministerstvo vnútra, a tieto svoje appelláty majú odovzdať predsedovi ústredného výboru, ktorý najneskoršie behom troch dní je povinný predostreť ich mne so svojimi poznámkami a na to vzťahujúcimi sa aktami.

Ústredný výbor nech upraví popisujúce výbory, aby náležite a svedomite plnili svoje povinnosti, s tým ešte doložením, že v prípade dákeho urazenia zákona alebo prenechania povinnosti, poľažne v prípade odôvodnenej žaloby celou prísnosťou vykonám to svoje disciplinárne právo, ktoré mi § 92. čl. zák. XXXIII.: 1874 určuje.

Konečne ústrednému výboru nakladám, aby poriadky, ktoré v smysle tohoto nariadenia previedol, neomylné vzal i do zápisnice zasadnutia, na to sa vzťahujúceho.

Priateľ Iudu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Úctive vás prosíme, ct. čitatelia, prečítajte úvodný článok dnešného čísla aspoň dva-tri-krát, keby ste dačo nerozumeli z neho, opýtajte sa pána farára alebo kaplána, tí vám to vysvetlia. Toto číslo si dobre skovajte, lebo tá najvážnejšia záležitosť vášho politického života je v tomto článku základne, obsirne a ľahko zrozumiteľným spôsobom rozobraná a vysvetlená. Ten istý úvodný článok sme dali extra vytlačiť a prosíme ct. čitateľov aby to rozdalý medzi svojich priateľov.

Hynú kalvíni. Tisza bol radcom Bánffyho. Obidvaja boli kalvíni. Bánffy uviedol cirkevnú politiku do života. Medzi cirkevnepolitickými zákonami je aj taký, o ktorý dovoľuje bez náboženstva, tedy i bez Boha žiť? Tento zákon hrozne je na zkažu kalvínskej cirkvi. Kalvíni platia vysokú cirkevnú prirážku, ktorú usilujú sa mnohí so seba striasť a tak k docieleniu tohoto hífne prestupujú do beznáboženského stavu. Len v biharskej stolici behom dvoch rokov vystúpilo z kalvínskej cirkve 3251 duší. Kalvín dekan v Salonte sa ponosoval, že je už veľa kalvínských detí nepokrstené. No pride čas, že páni kalvíni, ktorí tak veľmi boli oduševnení za cirkevnepolitické zákony, prosíť nás budú, aby sme ich prijali do tábora bojovníkov za revisiu.

Dačo zo zákonného návrhu kuriálneho súdebníctva. Tento zákonný návrh v apríli by sa mal zákonom stať. Dla tohoto zákona volebný predseda, ktorý by v záujme daktorého kandidáta zneužíval svoj vplyv, svoju moc a svoj úrad, alebo keby vedome

prekazil volbu, pokutovaný môže byť na 6 tisíc korún a vyzdvihnú sa mu politické práva, ba i do väzenia sa dostane na 6 mesiacov. Tí voličia ale, ktorí nemali do 15. apríla zaplatenú daň a tak z menoslova voličov vynechaní sú, pri náhradnom popise vpísaní budú do menoslova. Sudcovia, kráľovskí pravotári nemôžu byť zvolení v okrese svojho učinkovania. Služný tiež nemôže byť zvolení v tom volebnom okrese, v ktorom troma týždňami pred volbou vplyv mal. Je v tomto zákonnom návrhu aj proti kňazom namerený tak zvaný kancelparagraf. Čo je to, o tom neskôr bude reč.

Krajinský snem.

24 apríla. V snemovni krajinských vyslancov do reči prišla nemesočajská volba. Uzavrelo sa, že v útorok nebude zasadnutie. Vo stredu na interpellacie budú odpovedať ministri. V snemovni veľmožov gróf Ferdinand Zichy ostro rečnil proti liberálom v záujme kresťanstva. Odsúdil tú taktiku, že sa cirkevné školy sošťaňujú. Bránil katolícky ráz základín všeučeliska. Rozpočet neprijal. — Eugen Szabó sa ohlásil v záujme polepšenia dôchodku katolíckych duchovných. Gr. Jozef Majláth zvlášte roľníctvo odporúčal vláde do priazne. Ohlásil sa aj minister Wlassics, Széll, Lukács. Rozpočet bol prijatý.

26 apríla. Széll odpovedal na interpelláciu Barty v záležitosti požičky Bosny. V záležitosti falšovania vína sľúbil Széll, že najprísnejšie bude pokračovať proti vinníkom. Po odpvedi na menšie interpellacie povedal Széll, že nepotrešce törökszentmiklósskeho slúžneho, ktorý chybné prekazil ľudové shromaždenie, lebo nestalo sa to zo zlosti. Polonyi prosil Szélla, aby lepšie šetril slobodu občanov, nežli jeho predchodca. Aby neboli vo veľký štvrtok divadelné prednášky v národnom divadle a v opere, žiadal Iudák Karol Kálmán. Széll nesľúbil vyhoveť tejto žiadosti, ponevác to tak bolo behom 25 rokov. Páder interpeloval ministerpredsedu v záležitosti jedného nariadenia ministra pravosúdia

Reč Michala Jurissa,

ktorú na krajinskom sneme držal 10. apríla.

(Dokončenie.)

Juriss: V Pelsóczi vláda katolíckú školu odebrala, ačkoľvek obyvatelia v 90 percentoch sú katolíci, a že mnohovážený p. minister sa vyslovil, že takého pokračovania oproti katolíckym školám priateľom není.

Vlassics minister. To som nikdy nepovedal. Výlučne toho priateľom som není.

Juriss: V Pelsóczi vláda školu katolíckú odebrala, a protestantských učiteľov uvedla, medzi ktorými dvoch katolíckých nechali z milosti. Tu protestantský direktor naridil, aby na sviatky katolícke prednášky tak sa držali, jako v deň robotný; teda aby katolícke dietky ta vedli, aby nemohly sviatky svoje svätíf, aby nemohly svätú omšu slyšať, slovom aby zastydly oproti náboženstvu svojemu. A keď jeden učiteľ katolícky oproti tomu sa ohlásil, protestantský direktor povedal mu: Kto v štátnych školách na sviatky katolícke učíf nechce, ten nech ide za učiteľa k primášovi.

Zoltán Zmeškal: Pravda je to od slova do slova.

Juriss: No! mnohovážený p. minister, očakávame a žiadame, že budete mať o to starosť; že keď už tohoto slobodomurárskeho direktora ani do spiritusa dať, ani vypchaného po celej krajine za peniaze ukazovať nemôžete, že pravím, budete mať starosť o to, aby na katolícke sviatky tak, jako sa to po celej krajine koná, prednášky školské nedržali, aby tak deti vo sviatok do kostola ísť, svätú omšu slyšať a požiadávkam svojim duchovným zodpovedať mohli.

Jestli mnohovážený p. minister na toľko hoviete od Boha vyvolenému národu, že profesorom v katolíckych za peniaze katolícké udržívaných gymnasiách ostro zakazujete, aby sa neopovažili židovských žiakov nútiť k tomu, aby na šabes či plajbas, či pero, či kriedu do ruky vzali a pracovali. — Jestli slavné ministerium na toľko hovie od Boha vyvolenému národu; že už po predku po celej krajine vyhlásené jarmecné dni jim k vôli, len preto, že jarmoky tieto na židovské sviatky padajú, na druhé dni vďačne prekladá. — Jestli slavné ministerstvo na toľko hovie od Boha vyvolenému národu; že jejich rekrútov z ohľadu na jejich sviatky od ustanovenia dišpensuje; v ten krát aj my katolíci, ponač nás je o mnoho viac, slušne očakávať môžeme to, aby aj naše sviatky v úctivosti držané byly. Ubohý kresťanský rekrút keď ho citujú, pod najväčšou pokutou ustanoviť sa musí aj

na sviatky výročné. Či je to po pravde? Aneb tu zvoláť máme: Hja, sedliak, to je volačo iného!

A predsa keď tak nespravodlivo zachádza s nami vláda, ponosuje sa, že sme nespokojní! Nož pre Boha, či aj vtedy máme mlčať, keď nás so všech strán bijú? Či aj vtedy máme mlčať, keď nás všech práv zbavujú? Či aj vtedy máme mlčať, keď nás z vlasného nášieho príbytku, zo školy vyhadzujú? — Nie sme my príčina nespokojnosti, ale vláda, ktorá nespravodlivo s nami zachádza. Nech nám merajú s mierou s ktorou iným, a bude svätý pokoj! ale ináč nikdy, nikdy preto, lebo sama vláda hádže iskry nespokojnosti medzi nás.

A včul s úctivosťou sa obraciam k pánu ministerpredsedovi, v prvej reči svojej ale povedali, že pri riadení krajiny hlavné zásady vaše budú: právo, zákon a spravodnosť! Toto by nás s dôverou naplniť mohlo.

Však my nežiadame, Boh vie, jaké obzvláštne práva, len ktorými iní vládnu.

My nežiadame, aby ste nám hovelí, len to, aby ste s nami spravodlivo nakladali.

My nežiadame, Boh vie, jaké obzvláštne milosti, len to, aby podľa zákona ste s nami zachádzali, preto úctive prosím, použite mocný svoj vplyv k tomu, aby nám školy naše nedekatolisovali. V tenkrát katolíci aspoň z ohľadu tohoto budú spokojní.

A ponač pána ministra učby zachádzanie oproti katolíkom je nespravodlivé, rozpočet preliminovaný neprijímam. (Živé schvaľovanie a éljenovanie. Starého pána premnohí pozdravili, že tak utešeno rečnil.)

Výkaz

peňažných pre bobroveckých pohorencov k farskému úradu bobroveckému doposlaných milodarov.

(Pokračovanie.)

Po 10 zlatých dali: Dp. Pavel Hrčka, kaplán v Belešove, Michal Treskoň strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje vo V. Bytči. Dp. Ján Vanovič v Turč. Sv. Martine. Vzjomná Pomocnica v Kláštore pod Zniovom. Pavel Kuzmány v Prahe. Pukanski r. k. veriací. Dp. Method Macánek vo sv. Mareine v Štýrsku. Vdp. Ignác Nagy v Rábe. Vzjomná pomocnica Kolthánska. J. Ferenczy, kanoník v Jágri. Vdova Francová Beidl v Rábe. Gazdovský a potravný spolok v Péchujfalve. Dp. Miloš Szember gk. kňaz v Nyirbélteku. Milosrdné sestry v Miškovci. Jozef Zubrický, Budapešť. Mníšky zo Sopronu. N. N. z Viedňa. Fraňo Palugyai z Prešporoka. Lujza Meszlényi z Budapešte. Vdp. Jozef Zsaskovszky, kanoník z Jágru. Ladislav Rajczy z Úri. Bombeller grófka z Prešporoka. Dp. Andrej Bányász, kaplán v Niregyháze.

(Pokračovanie nasleduje.)

Listy Adiny.

Osemadvadsiaty list.

Drahý m ô j O t ě e!

Ja som teba čakala, a z Gazy som list dostala. Medzi slzami som čítala tvoj list. Preto ale trpezlivo chcem očakávať tú dobu, v ktorej mi dopraje Boh Izraela, abych ta videla. Nádej mám, že tí dvaja aziongeberskí kupci Arabi, pre ktorých si v Gaze zostal, nenechajú na seba dlho čakať. Ja trpezlivá budem a i ďalej ti budem usilovne písať listy. — V poslednom liste si mi takto písal: „Kebych nechcel prijať zázraky mimoriadneho proroka z Nazaretha, zvlášte vzkriesenie Lazara, bojím sa, že bych proti Bohu jednal. Lebo však okrem Boha nikto nenie v stave navrátiť dušu do mrtvoly. Ja som sa aj inou cestou dozvedel o zázrakoch Ježiša, nielen skrze tvoje listy. Teraz je v Gaze Abraham van Gehasi, môj priateľ a kupec na hodbáb, ktorý z Damaska vracia sa do Alexandrie, a v Bethanii práve vtedy bol, keď sa ten zázrak stal. Tvrdí, že je Ježiš naozaj od Boha poslaný prorok. Ja to tiež verím; a kebych ho videl, takú úctu bych mu preukázal, jako Izaiášovi, alebo Danielovi. Za Krista ho ale predsa neuznávam, lebo Kristus má byť kráľom, ktorý by národy spravoval. Syn tesára len nemôže byť Kristom? Čítaj len Izaiáša, jako píše o Kristovi a o jeho moci! Jako-že by mohol človek prorocko Izaiáša vzťahovať na toho Ježiša, ktorého ty miluješ a ctíš? Že je Boh s ním, o tom nikto nemôže múdre pochybovať, za Mesiaša ale môže ho považovať len taký človek, ktorý nerozumie prorockv. — Takto znejú riadky tvoje, Drahý Otče. Tolkos aj ty uznal, že je Ježiš mocný prorok, a že je s ním Boh, lebo ináč by nemohol činiť také zázraky. Že on tie zázraky môže činiť, to je len preto tak, lebo ho Boh zpomedzi ľudí vyvolil a božskými vlastnosťami obdaril. Tedy Boh ho miluje a oslavuje. Aby ho ale Boh milovať a tak vyznačiť mohol, on musí byť svätý, bohobojný, čnosťami plný, ktoré sa Svrchovanému páčia. Slovom Boh musí schvalovať a odobrovať jeho jednanie. — Lenže Ježiš sám tvrdí celkom zreteľne a často, že je on Mesiašom, synom Božím. Jako v synagoge nazarethskej jednúc, tak teraz i tu na seba vzťahoval prorocko Izaiáša o Mesiašovi vypovedané. A keď sa ho jeden pýtal, aby verejne povedal, kto je on, či je on syn Najvyššieho? Ježiš mu odpovedať chcel, lenže jeden zlým duchom obsadnutý človek so strachom a úctou zvolal: Nechaj ma, nechaj ma tak, ako som, Nazarethský Ježišu! Pretos prišiel, abys ma zničil? Viem, kto si ty: svätý Boží! — Vtedy sa Ježiš k ľudu obrátil a riekol: Ešte i diablovia vydávajú o mne svedectvo; keby títo mlčali, kamene by mluvily. Potom sa pohrozil diablovi, ktorý obsadol ho a takým divým a hrozným učinil, že sa ho celé okolie bálo. Ježiš zvolal: Onem, zlý duchu! Vynd z tohoto človeka, syn Boží nepotrebuje tvoje svedectvo! — Po týchto slovách hrozne zkríkol ten človek, na zem klesol, ústa sa mu penily. Ježiš ho chytil za ruku; tvedy on hore stal, pozrel na Ježiša a medzi slzami povdčačnosti zvolal: Už som oslobodený. Boh ma oslobodil od nepriateľa. Potom sadol si k nohám Ježiša, a zakiaľ ho ľud obdivoval, zvolal: Tento nenie iný, jak Kristus, syn Davida! On je kráľ Izraela! — A z tisíc hrdiel hneď sa ozývalo: Hosanna! Hosanna! Hosanna nášmu kráľovi! — Keď koniec vzal krik plesania, Farizeovia na oči vyhadzovali Ježišovi, že neutišil ľud, a vraj kto má právo za kráľa sa vyhlásiť nechať? To je

zrada proti cisárovi! V tej chvíli zjavil sa tam stotník Emilius, ktorého ta povinnosť doniesla. Zákonníci kričali, že oni nemajú kráľa, lež len cisára; kto sa kráľom čini, je nepriateľom cisára, von s Ježišom. — Lenže Emilius poznal závist nepriateľov Ježiša, ktorého tedy nebantoval. Ježiš ale prehovoril: Moje kráľovstvo nenie z tohoto sveta! Nehľadám ja zemský tron, zemskú moc. Moje kráľovstvo je zhora. Dobré hovoríte, že som kráľom, a jednúc ma vidieť budete na trone nebeskom sedieť; zohne sa predto mnou každé koleno na nebi, na zemi, pod zemou. — Ďalej nemohol pokračovať v reči, ponevác veľký krik nastal. Jedni kričali: Hosanna, iní zas, že sa Bohu rúha, mnohí sa mu k nohám hodili. Keď už zmätok hrozný bol, Ježiš zmizol; nikto nevedel, kam sa podel, keď som sa navrátila k Marte, on sa už v jednej sieni modlil, shováral sa s nebeským Otcem. Len vtedy opustil tú sieň, keď slnko zašlo. Keď medzi nás prišiel, jeho tvár veľmi bladá bola, veľa musel plakať. Aj Emilius prišiel medzi nás, a tak s Lazarom a Amosom sväte sme prekonali tento večer. Ježiš nič nejedol, lež len o láske k Bohu nám vyprával. Aj my sme zabudli na jedlo, tak že nás Marta častejšie ponúkala síce, my sme ale preto nebeský pokrm užívali.

Vidiš, Drahý Otče, že Ježiš sám tvrdí o sebe, že je on Mesiašom. Už sa nedá o tomto pochybovať, lebo však to on zreteľne vypovedal, a svoje slová prorockvami a zázrakmi potvrdil. — A čo-že nasleduje z tohoto? To, že je on Kristom. Alebo je on Mesiašom, alebo nie. Nenie-li Mesiašom, tak je závratníkom; lenže v tomto páde by bol Boh svojou všemohúcnosťou závratníka obdaril, k uzdravovaniu nemocných, k vyhánaniu zlých duchov. Či si to ale môže kto myslieť o Bohu? — Sám si uznal, Drahý Otče, že zázraky Ježišové dokazujú, že je on od Boha poslaný, to ale zapieraš, že by on bol Mesiašom. Lenže je-li Ježiš od Boha poslaný, nemôže byť hriešnikom, nemôže tvrdiť o sebe to, čím nenie. Lenže on sám povedal, že je on Kristom. A tak alebo je od Boha poslaný, alebo nenie, a v tomto páde by nebolo pravdy v ňom. Lenže ty neobviňuješ v takej veci takého muža, ktorý puhyým slovom nemocných uzdravuje, diablov vyháňa, mŕtvým život vracia a hlása to čisté učenie, že jedine zbožnosť čini človeka Bohu milým. A tak alebo je Ježiš od Boha poslaný, a spolu je i Mesiašom, ako to sám tvrdí o sebe, alebo Boh klamatela obdaril svojou mocou, a tento klam odobruje, keď zázrakmi potvrduje moc Ježiša. Tedy Ježiš musí byť Mesiašom. Nevychybuj, Drahý Otče, tomuto uzavieraní! Ježiš je Mesiašom, alebo klamatelom, v ktorom páde i Boh by podporoval klam. Ježiš je náš Kristus; a keď i všetci ľudia by luhali, u Boha je predsa len pravda.

Odpusť mi, Drahý Otče, že som tak ohnive dokazovala, že je Ježiš Mesiašom. Ja veľmi túžim, abys ho i ty držal za Mesiaša. Doktorí Iudia domnievajú sa, že slávne vtiahne do Jeruzalema a ukiaže svoju vznesenosť, Pilát vraj zadakuje pokojnou cestou, Ježiš ale zaujme tron Dávida, kráľovstvo Judy ale rozšíri sa po celom svete, národy a kráľovia sa mu poddajú. Drahý Otče, takto si predstavujú budúcnosť Ježiša jeho učedníci. Len Ján a Maria, moja tetka smýšľajú ináč. Ján lepšie pozná Ježiša, nežli hockto iný, aj také veci vie, ktoré sú tajemstvom pred ostatnými učedníkami. Ján povedal, že neuzreme na tomto svete slávu Ježiša, lež len po smrti. Jeho kráľovstvo je v nebi. Bojím sa — riekol Ján — že na zemi musí podstúpiť trápenie, ba i smrť; povedal mi, že je preto poslaný, aby trpel a zomrel. Jeho krv je cenou jeho kráľovstva. On viac

smúti, ako sa raduje. On sám povedal: Prv musím veľa trpeť od ľudí, zakiaľ vojdem do kráľovstva. Židia sú proti mne; lenže smrť len takú moc má nado mnou, jakú jej ja doprajem. Sám si zničím a navrátim život. Ja zvíťazím, prv ale padnúť musím. Nebojte sa! Smrť zmením v brány raja pre vás. — Tieto tajemstvaplne slová počul Ján neráz od Ježiša. Lenže ich my ešte nerozumieme.

Drahý Otče, veru ešte neni odhalená budúcnosť toho proroka. Bude ona slavná, jako proroci tvrdia, ale aj smutná; jako on sám tvrdí. Ja ho ale vždy za svojho spasiteľa, kráľa a za syna Božieho chcem vyznávať; ja ho ctím a milujem!

Tvoja poslušná dcéra,
A d i a.

Ozvena na článok: „Púť na Kalváriu“ v čísle deviatom „Kreštana.“

Vodca pútu na Kalváriu držal na istých štáciach ku pútnikom pekné rozjímania o jednotlivých názvoch Matky Božej, jako sa spomínajú v Litaniach loretanských. V 9-tom čísle Kreštana je uverejnené rozjímanie o názve: „Matko nepoškrvená, a Matko neporušená.“ Pri vysvetľovaní tohoto názvu hovorí pútnik toto: „Maria nezostala tak matkou, jako ostatnie matky zemskej. Maria, trebárs z tela jej a krve Kristus Pán mal telo, predsa dľa bytnosti svojej duševnej neporušená zostala. Porodila Syna svojho tak, jako i druhé matky dľa tela, vynímajúc to, že bez všetkých bolastí; duch jej ale bol vždy ten istý čo predtým.“

Ponevác sa tu jedná o česť a slávu Matky Božej, Nevesty Ducha svätého, Kráľovnej anjelov a Panny panien, preto mi dovoľí sl. Redakcia „Kreštana“ že opravu hore uvedených slov pútnika v tomto politickom časopise uverejním, tým viacej, lebo otázka o pannenskom materinstve Matky Božej úzko súvisí s učením o najsvät. Sviatosti Oltárnej.

To neni pravda a protiví sa to článku viery o pannensktve Matky Božej, žeby Pannenka Maria bola „porodila tak, jako i druhé matky dľa tela“, a žeby len „dľa bytnosti svojej duševnej neporušenou bola zostala“. Nie a vonkoncom nie! Panenka Maria zostala aj dľa bytnosti svojej telesnej neporušená Panna, aj pri pôrode, a porodila tak, že cirkev svätá menuje pôrod takto: „tajemstvom, pôrodom nebeským, nadprirodzeným, panenským,“ skrze ktorý je vykúpený celý svet.

Panenka Maria bola pred pôrodom, pri pôrode, po pôrode vždy Panna; nemôže sa tedy a nesmie sa hovoriť o Nej, žeby bola porodila tak, jako druhé matky dľa tela. Iné matky rodia hriešnikov, poškrvených hriechom Adama a Evy; Panenka Maria porodila „žiaru slávy Otca večného, obraz podstaty jeho“ (Žid. 1. 3.) Iné matky rodia človeka, Panenka Maria porodila Boha spolu i človeka. To telo, ktoré človek

prijíma od matky svojej telesnej, je dľa svätého Písma „tráva“, ktorá len za krátky čas kvitne a zelenie, potom ale kosou smrťou skosená zvädne a zhnije. V tom tele, ktoré každý človek prijíma od matky svojej pozemkovej, sú hneď v počatí a v narodení jeho složené i zárody tej choroby, na ktorú má raz ten človek — skôr lebo neskôr — umrieť; a je vložený i túd, práchno, podnet náruživosti a zlej žiadostivosti, ktorá ho bude v neskorších rokoch trápiť a „ofliekovať“. (Kor. 12, 8.)

Každý človek dostáva od matky svojej nielen život časný, telesný, ale dostáva od nej i choroby, trápenia, bolasti, smrť a hriech dedičný. „Pokrm, brat a sestra červov,“¹⁾ „prach a popol“, „živou mrtvolou“²⁾ menuje Duch svätý vo sv. Písme to telo, ktoré prijíma človek pri narodení svojom od matky svojej.

Toto sa nemôže vonkoncom povedať o človečenstve, ktoré Syn Boží prijal od panenskej Matky svojej. Telo Krista Pána nebolo „tráva polná“, nebolo „prach a popol“, a „pokrm červov“. Telo toto nebolo korisťou smrťou. Keď umrel Syn Boží, umrel dobrovoľne, lebo smrť nemala nad ním žiadnu moc.³⁾ V hrobe pochované Telo Pána Krista nezahnulo, na prach sa neobrátilo, „porušenia nevidelo“. Keď chorí a nedúživí prišli do potyku s Telom Krista Pána, v tom okamžení uzdravení boli. Keď sa mrtveho dotkol Syn Boží, ten v tom okamžení ožil. Kto sa dotkol len šiat, ktorými Telo Syna Božieho zahalené bolo, uzdravený bol.

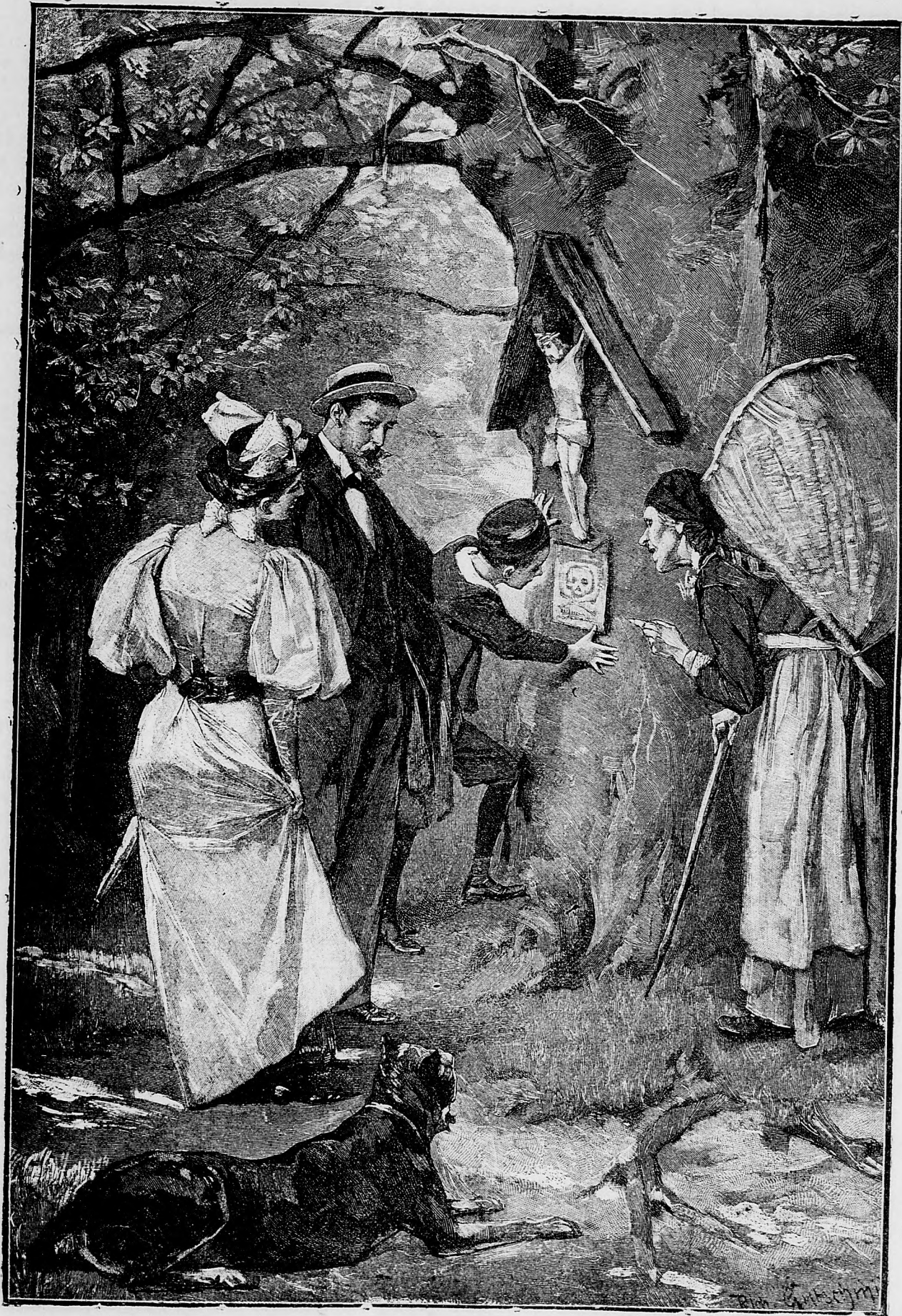
Telo Syna Božieho, ačkoľvek dľa podstaty bolo ľudské Telo, predsa nebolo celkom také, jako je telo druhých ľudí, lebo ono bolo spolu i Telo Božie, Telo Bohočloveka. Ježiš Kristus prijal od Matky svojej najsvätejšej také Telo, ktoré nemalo nikdy chorobe podrobné byť, ktoré ani na vysilenosť a starobu nemalo umrieť a ani po násilnej smrťou nemalo zhníť a na prach sa obrátiť.

U všetkých ľudí je telo a smyselnosť, telesnosť otrava a smrť pre dušu. „Telo bojuje a žiada proti duchu a duch proti telu“. Prečo? Lebo telo je zo zeme, zdola, duša je z neba, zhora, je dych Boží. Telesnosť u nás ľudí zatemňuje ducha, a ťahá ho dolu do hrudy zemskej; obťažuje krídla šlechetného vzletu do neba, a viaže jakoby centovými putami ducha, tak že len pomaly a s ťažkosťou môže kráčať na ceste čnosti a dokonálosti. Toto všetko neplatí o Tele Pána Krista. To, čo bolo otravou a smrťou pre dušu našu, to v presvätom človečenstve svojom pri-

¹⁾ „Povedal som červom: mať a sestra moja si ty.“ (Job. 17, 14.)

²⁾ „Kto ma vyslobodí od živej mrtvolky tejto a „coopore mortis hujus?“ Vzdychal svätý Pavel.

³⁾ „A naklonil hlavu a vypustil ducha.“ Napred naklonil hlavu, a potom dovoľil smrťou, aby pristúpila k Nemu. Iní ľudia napred vypustia ducha a potom im hlava odvisne.

O čom nám babka rozprávala.

pravil za liek a pokrm a život dušiam našim. Telo Pána Krista, ktoré On prijal od najsvätejšej Matky svojej, nezatemňuje, neobťažuje, ale osvecuje a obživuje dušu našú; oslobodzuje ju z pút, z otroctva, zo žalára, z moci a nadvlády telesnosti a smyselnosti. „Kto požíva Telo moje, živí bude na veky. — Jestliže nebudete jesť Telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať života v sebe. — Kto mňa požíva, živí bude skrze mňa; — a keky aj umrel, ja ho zas vzkriesim k životu večnému.“ Prečo? Lebo nie len duša ľudská Ježiša Krista, ale i Telo jeho najsvätejšie je bezprostredný úkon Ducha svätého; je zhora, z neba, je Telo nebeské, jako to Sám povedal: „Ja som ten chlieb, čo z neba zostúpil.“

Keď telo naše spráchnivie v zemi, kto ho vzkriesi k životu na súdny deň? Telo Pána Krista, ktoré prijímame.

A keď sa nám podarí usmrtiť smyselnosť a zlú žiadostivosť, a posvätiť telo naše za chrám Boží, — kto to prevedie? Telo Božie, ktoré prijímame v Svätosti Oltárnej. Pri prijímaní svätom stávame sa údami Tela Kristovho.

Čo do podstaty bolo síce Telo Pána Krista Telo ľudské, nášmu telu podobné, nemalo ale nič na sebe z ľudskej prírody to, čo je unižujúce, zahanbuje, potupné, čo súvisí s hriechom alebo je potupný následok hriechu. Tak k. pr. Telo Pána Krista bolo citlivé proti bolesti a mukám ale na vnútorné choroby, (ku pr. súchoty, zapálenie, starobu,) nemohlo byť choré.

Od Matky svojej najväčšej prijal Syn Boží človečenstvo čo do podstaty, tak, že sa môže povedať: Maria je Matkou Ježiša; prijal Telo a Krv od Matky svojej; ale pritom odvrátil a oddialil od Nej Duch svätý všetko to, čo je unižujúce, čo súvisí s hriechom a s porušenou prírodou ľudskou. Matka Božia počala z Ducha svätého, To jest: Pri zvestovaní Archanjela dušu Panenky Marie bola ožiarená väčšími milostiami Ducha svätého, než všetci patriarchovia a proroci pred ňou, než všetci apoštoli a učitelia cirkveni po nej; než všetci anjeli a ľudia vospolok; najsvätejšia duša jej bola povznesená nad celý svet viditeľný až ku pohľadu najsvätejšej Trojice a v tomto vytržení svätom duša jej láskou Pánu Bohu, s útrpnosťou s hriechným pokolením ľudským a túžbou po vykúpení tak bola roznicená a rozpálená, jako žiadneho človeka ani pred ňou ani po nej, a vtedy Duch svätý vzal kvapku krve jej najsvätejšieho srdca a utvoril z nej človečenstvo Syna Božieho.

Štyritisíc rokov vzdychalo a túžilo ľudské pokolenie po Vykupiteľovi: „Rosu vydajte nebesia...“ ale ani Izaiáš prorok, ani Dávid kráľ, ani Daniel, „muž túžebnosti“ nemal tak vrúcnu žiadosť po Vykupiteľovi, jako Pannena Maria. Plač a kriek a volanie patriarchov a prorokov Starého Zákona po vykúpení ľudského pokolenia nevládal dojsť ku tronu božiemu.

Potom začala volat Pannena Maria, a na prosby jej „roztrhly sa oblaky,“ „roztopyly sa vrchy,“ nebo sa snížilo k zemi, a s výsosti tronu nebeského zostúpil Syn Boží na zem a v živote najsvätejšej Panny vzal človečenstvo na seba.

Keď prišla doba narodenia Syna Božieho, Matka Božia, bola povznesená zase až na najvyšší stupeň vytrzenia (ekstasy) ku pohľadu božiemu, na jaký stupeň žiaden anjel a iný človek vystúpiť nemôže, klácala v modlitbe roznicená, jako sa žiaden tvor modlí tak vrúcne nevládze, a v tom uzrela Syna Božieho jako nevládne nemlúvna ležat pred sebou na hriešnej zemi, ktorú prišiel vykúpiť. „Narodil sa Marie Panny.“

(Pokračovanie nasleduje.)

Chudoba a jej dejiny.

Roku 1870. Francúzsko malo 36 millionov obyvateľov, medzi tymito žilo v chudobe 19 millionov, bohatých bolo 770 tisíc, to sa rozumie židov veliký počet medzi tymito. Veliká tedy je táto otázka!

Chudobných vždy budete mať, tak hovorí láskavý Ježiš. Polutovanie nad chudobnými vždy malo kresťanstvo, a hľadelo všade odpomôcť týmto biednym všemožným spôsobom. Židia v starom zákone sa tiež starali o svojich chudobných, ale to vidíme aj dnes, že veru židia zahanbujú mnohých kresťanov v tomto ohľade; hľa kolkým dajú pokrm, kolkým rúcho, v každom meste, dedine sú údovia, ktorí pomáhajú svojim súkmeňovcom, túto tedy dobrou vlastnosť len chváliť musíme. Národy pohanské jako zachádzaly s chudobnými? Manov v 11. stoloťi pred Kristom Pánom nakladá v zákone Brahminom, aby obetu skladali pre chudobných, vojaci aby bránili chudobu. Pri iných vidíme, že za času, keď žil Pláto, chudobných považovali za horšie, jako za zvieratá, a sám Pláto nato nastojil, aby krajina bola oslobodená od chudoby. Cicero, Plautus, tito mudrci neboli obranou chudobných, áno tak ďaleko išla nenávisť oproti chudobným, že Galerius nechal týchto biednych na loď poklásť, na široké more pustit a tam ich nechal potopiť jako nejakú ranu človečenstva. Kde tedy len náruživosť panovala, tam rozlúštenie otázky sa len takto previedlo.

Zjavil sa ale kríž, hanby a potupy strom na nebi, ktorý doniesol lásku, s ktorým sa doplnil zákon milosti. Jestli doterajška národy podaly ruku chudobe, láskavý Ježiš vzal chudobných do lona svojho, lebo on v lone chudoby z lásky k nám sa narodil.

Predovšetkým tedy musíme vedieť, čo je chudoba? Chudoba je obeta so stránky človečenstva, istá čiastka svätej pokory Otcu nebeskému predložená za hriechy ľudí, ktorá dla možnozi činí zadosť spravdnosti Božej. Dla slov „Blahoslavení chudobní,“ ktorí majú očakávať večné bohatstvo z rúk Božích, ktorí už na tejto zemi krotia hnev Boží, dla ktorého ľudia ľali byť trestaní pre bremeno hriechov.

Jaká tedy zlosť sa pácha so stránky liberalismu dnes vo svete, ktorá chce zbaviť chudobu daru nebeského sv. náboženstva, aby takto stav chudobného človeka ešte tým viacej učinil boľasťným. Jakože kto môže chudobu trpezlivo znášať, jestli príklad chudoby láskavého Ježiša, ktorý sa učinil pre nás chudobným, zapovrhne, a sa spustí jeho učenia. Spustlosť tedy duševná dopomáha a vedie ľudí k pohanskému socializmu, ktorému bránu otvára dneskajší liberalismus.

Michal Dominik.

Kreštania! kupujte len u kreštanov!

Upozornenie. Redakcia Kreštana neberie zodpovednosť na seba za inserát pod nápisom „O z n a m“ čo bol uverejnený na poslednej strane Kreštana.

Jeho veličenstvo včera prišiel do Budapešti, zkadial rovno do Gödöllőva odcestoval. Prvý výsluch bude vo štvrtok.

Missie. Daubner a Szilveszter, trnavskí jezuiti od 8-ho do 16. apríla v spišskom Viderníku myssie vydržovali.

Novovysvätení kňazi. Spišský biskup 4-ho apríla Jána Sztarosztovits, Lipóta Sztano a Štefana Dudasko spišských štvrtoročných bohoslavcov za kňazov vysvätil.

Milosť Ducha svätého. V budapeštianskom Jozefove 23. apríla, čili v deň ochrany sv. Jozefa navrátil sa do lona cirkve 37 ročný mladík kalvín Mikuláš Bartalos; vyznanie viery složil do rúk dra Jozefa Jandu.

Ťažko ochorel Bádani, bývalý ministerpredseda Rakúska.

Kreštanská štedrosť. Ml. Anton Latzko statkár to vo Sv. Jakube sľúbil, že každý rok bude platiť 100 zl. na katolíckú školu. Keby len nasledovali kreštanskí boháci jeho príklad, hneď by zabezpečená bola budúcnosť katolícko-cirkevných škol. A veď jaká je škola, taká je mládež, také je aj budúce pokolenie.

Telegrafovanie bez drôtu vo víchrici a búrke. Z Londýna sdelujú, že Markonihov systém telegrafovania zkúšali medzi Wimereux a Dowerom. Bola metel a pritom búrka. Napriek tomu poslali pozdravujúci telegramm na francúzskeho ministra obchodu. Depeša bez chyby došla na určené miesto. — Robia nové prípravy na telegrafovanie medzi Diepe a Newhawenom, na diaľku 64 míl.

Prostriedok proti floxere vynášiel vraj akademický maliar Moros vo Viedni. V Klosterneuburgu robia už i pokusy s ním. Prostriedok na očistenie jedného koreňa od floxery stojí 5 kr., ale pri fabrickom dorábaní bude ešte lacnejší. Moros robí už i kroky, aby obdržal honorár 300 000 frankov, ktorý francúzska vláda vypísala na vynález bezpečného prostriedku proti floxere.

Vysokí cirkevní dôstojníci, a pút do Lurdu. Z patričného miesta uvedomení sme, že v tom púte, ktorý povedie Fraňo Robiček, veľkomarošský farár do Lurdu, 21. augusta, súčasťou sa viac vysokých dôstojníkov cirkevných. Medzi inými aj bývalí vyslanecký kandidát ľudovej strany na Čaci dr. Ján Černocho, rodák so Skalice, teraz ale ostrihomský kapitulník, tento horlivý pán bude mať starosť o duchovné potreby slovenských pútníkov, v Lurde ale viac slovenských kázni bude držať. Slovenský ľud sa k Černochovi chová tou najhlbšou úctou láskypinou, a práve preto pevne veríme, že zo slovenských krajov toho roku o veľa viac pútníkov sa prihlási u dp. dr. Fraňa Robička, nežli v predošlé roky. Pán Robiček chce dať pútnikom jednu pútnickú knižočku, v ktorej budú modlitby, ktoré spoločne budeme obetovať, opis cesty a menoslov pútníkov.

Nové rumunské ministerstvo nasledovne je zostavené: Cantacuzeno je ministerpredsedom, generál Mano je ministrom financií; generál Jakub Lahovary je ministrom obrany; Take je ministrom pravosúdia; Dissesco je ministrom náboženstva; Fleva je ministrom orby; Jakub Lahovary je ministrom zovnútorých záležitostí; dr. Istrati je ministrom obecných prác.

Unitárska cirkev v Budapešti v tom najkratšom čase koniec vezme. Zpočiatku mala dvoch kňazov, lenže počet jej veriacich tak padá, že už dávnejšie zadakoval jej druhý duchovný (pomocník) teraz ale už aj jej hlavný kňaz Mikuláš Gal zadakoval a ide do Sedmohradska za profesora. Tak je to na svete, dobré sa so zlým plete.

Divočina čo jedlo vo Francúzsku. Len v samom Paríži v r. 1898. zedlo sa 510 tisíc jarabíc, 600 tisíc zajacov, 140 tisíc prepelíc, 22 tisíc sra a jeleňov.

Priohnivá deva. V šopronskej Lomfalve bývalý rychtár Matej Gieswenger povadil sa s brusárom v krčme. Zo svady mela nastala. Brusár o veľa slabší bol, čo keď videla jeho 15 ročná dcéra s ostrým nožikom mu trikrát prichla do prsov. Nenie veľa úfnosti, že by tento ranený občan vyzdravel. Prochost je obyčajné škodlivé, chraňme sa všetkeho ohňa zbytočného, lebo človek sa veľmi ľahko zapletie do galiby.

Prelievanie krve v Lieskovej bolo vlani 27. februara, keď bola volba v Ružomberku na vyslanca. Proti Jozefovi Anjelovi buchol kandidát ľudovej strany, čo zvlášte Lieskovanov tak rozhorčilo, že sa pohrozili krčmárovi, že ho zabijú, na čo sa do veci četníci zamiešali. Súdna stolica v Ružomberku 38 obžalovaných odsúdila na väzenie od 1-5 mesiacov.

700 učňov s príkladnou pobožnosťou pristúpilo ku svätej spovedi a prijímaniu v Arade. Len asi tridsať bolo takých, ktorí sa odtiahli od tých dvoch sviatostí. Keby to len všade takto bolo!

Nový hl. župan. Jako časopisy píšú, za zvolenského hlavného župana bude vymenovaný Juraj Radvánszky; takým spôsobom by sa uprázdnil sliacsky okres, v ktorom by bol rád zvoleno veľstakár Štefan Huságh. Dľa povesti by mal v najbližšej dobe aj temešský hlavný župan zaľakovať, ktorý tam už 10 rokov šafári.

Sv. missie boly v našej farnosti v Rybníku (v tekovskej stolici) od 16. do 23. apríla, 8 dní trvaly a kostol bol ustavične prepĺnený. — Tunajší veriaci požehnávajú svojho duchovného p. farára Juliusa Spullera, že sa tak bedlivo o nich stará, a aj sám na spasení je ich duší s veľkou horlivosťou pracuje.

Čo stoja parlamenty. Parížsky „Journal“ vypočítal, že francúzsky parlament stojí krajinu ročne 7,500.000 frankov, uhorský 3 555 000 fr., španielsky 2,230.000, taliansky 2,150 000, rakúsky 1,800.000, anglický 1,298.000, belgický 900 000 portugalský 503 000, nemecky rísky 475 000 frankov. Uhorský zaujíma teda druhé miesto medzi európskymi parlamentmi, perse, len čo do drahoty.

Škodlivosť závoja, ktorým dámy zakrývajú tvár, je už dávno konštatovaná, ale dámy trímajú sa toho zla vždy ešte. Závoj nielen že škodí zraku a kazí ho, ale tvár pod závojom lepšie sa vyhrejše a tak v zime napomáha nielen očervenenie, ale i zamrznutie nosa.

Pre Železnú Bránu bude teraz veľa galib. Vyše 15 millionov vydalo Uhorsko na prácu pri Železnej Bráne na Dunaji, aby mohly vonkoncom Dunaja veľké lode chodiť. Samo sebou sa rozumie, že Uhorsko sebe donieslo tú veľkú obeť, a tak cudzie lode, ktoré cez Železnú bránu chcú chodiť, väčšiu tarifu musia platiť, nežli uhorské lode. Zvlášte Srbsko, Rumunsko protestuje proti tomuto. Vo Viedni zas hlavnomestská rada sa usiluje prekaziť prevedenie tohoto úmyslu.

Desať zlatých za kokardu. V Brašove syn úradníka Kováča išiel na školskú slávnosť (dňa 11. apríla) s uhorskou kokardou na prsiach. Stretli ho traja žiaci saskej nižšej reálky, strhli mu kokardu a polícia pokutovala ho na 10 zl. pokuty alebo na 24 hodín do areštu. Oznámia ho i správe saskej reálky, ktorej je žiakom.

Litanie najsv. Srdca Ježiša stanú sa v tom najkratšom čase celkom verejnou pobožnosťou. Doposiaľ len litanie všetkých svätých, Mena Ježiša a loretánske boly také. K týmto litaniam pripojené budú 300 dňové odpustky.

Dobry vták. Akýsi Náco Benjamin, o ktorého krste opovazujeme sa pochybovať, kaľaty kradol poslucháčom na vŕečelisku. Tajný policajt ho ale chytil, a tento vták sa dostal teraz do chladku, kde mu je aj bez kabáta do potenia teplo.

Levočská púť. Kto by mienil tohoto roku zas účasť brať z Liptova, Oravy a Trenčína aneb Turca na levočskej púti, ten sa nech u dôst. pána farára aneb u niektorého horlitéla h'ávi, ktorí, takýchto počť, budú láskavi razom mne oznámiť, aby som ešte na čas jednému každému pútnikovi svedectvo odoslal mohol, dľa ktorého by za pol ceny ta i nazpäť z Iglova po železnici cestovať mohol. Na ktorejkoľvek teda stanici košicko-oderbergskej železnice v Liptove, Orave alebo krajom Turca, môže pútnik účastným sa stať tohoto lacného cestovania, ak skrz mna vystavené svedectvo preukáže pri kasse ya stanici. Termín prihlásenia sa ku tejto púti je 15 júni. Všetkých pútnikov ešte zavčasu o tom upovedomím, kedy, s ktorým vlakom a o ktorej hodine sa z patričnej stanice pohnú. Dano v Habovke, pp. Zuberec, (oravská stolica, dňa 17. apríla 1899. *Ján Hattyár*, habovský farár a vodca levočskej púte.

Púť do Veľkého Sv. Krža. (Pri Ostrihome) 6. mája, čili v sobotu maďarskí a slovenskí veriaci z kostola dp. Františkánov (IV. okres) v osobnom provode budú putovať do Veľkého Sv. Krža pri Ostrihome, kam zbožní veriaci od pradávna putovávajú; ponevác je ale cesta obtížna a aj pridihá vlni sme probovali po železnici putovať. Próba dobre vypadla. Cesta menej kašuje, a preto toho roku zas po železnici pôjdeme. Púť sa nasledovným spôsobom prevedie: V sobotu, 6. mája, ráno o 5. hodinách sv. omša bude, a síce pred pozdvihovaním so slovenským, po pozdvihovaní s maďarským spevom. O 3/46. hodine medzi spevom sa pohneme pod náčelnikom kňazom k západnému (rakúskemu) nádražiu, zkadial o trištvrté na sedem na osobnom vlaku pôjdeme do Dorogha, kde zostúpime s vlaku a v sprievode osobitne pôjdu Maďari, osobitne Slováci. Peškovať sa bude až po Sv. Kríž, čo tri hodiny potrvá. Na druhý deň v nedeľu po sv. omši a iných pobožnostiach, okolo 9. hodiny nazpäť sa pohneme do Dorogha, zkadial popoludní o pol 3. hodine s osobitným vlakom o trištvrté na 5 hod. do Budapešti prideme. Pešty sa pôjde z nádražia do kostola dp. Františkánov, kde sa po požehnaní rozideme. Cena železničnej karty sem a tam (tour-retour) 1 zl. bude stáť. Okrem toho každý pútnik musí s 20 krajciarmi prispieť k zaokrytiu iných trov s pútom spojených, čo sa pri kúpení železničnej karty musí zaplatiť. Okrem toho nebude žiadnych trov. Upozornenie. Ponevác osobitný vlak len tak sa nám ujde, jestli sa nás najneskôr do 4 mája aspoň 250 prihlási a tak od toľkých cesta sa vyplatí, tedy prosíme veriacich, aby si kartu do 6 hodín večer 3. mája kúpili v kostolnici Františkánov. Dočasné karty dávajú sa v kostolnici františkánskeho kostola od 16. apríla, ktoré sa pred

odchodom na železnici za opravdivé železničné karty zamenia. Kto si len pred pohnutím sa vlaku pri pokladnici železničnej kúpi kartu, táto nenie platná na osobitný vlak. — Budapešť, 1899. Koloman Mészáros, františkán a riaditeľ pútu. Čo pomocník: Jozef Pes, spevár.

Púť do Lourdu.

Pohnutie: 21. aug. 1899.

Smer cesty:

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I. triedy 220 zl.) Úplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 88 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa:

Pri ľavnej cene: 15. júna 1899.

Pri riadnej cene: 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Veľkom Maroši hontianska stolica.

Púť do Lurdu.

Paray le Monial, Einsiedeln a Wiltena

Povedie: Gedeon Demeter, farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

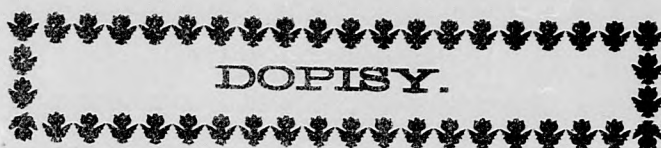
Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť — Viedeň — Linz — Salzburg — Mnichov, Lindau — Zürich — Genf — Paray le monial — Lyon, Toulouse — Lurd — Toulouse — Cete — Lyon — Genf, Zürich — Einsiedeln — Insbruck — Wiltena — Viedeň — Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) Úplné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dní.

Hlásť sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostat (Budapešť, II. Bombatér 10.)

DOPISY.

MÁTYASFALVA, 25. apríla.

Velactená Redakcia:

Buďte tak láskavý a doprajte aj týmto pár riadkom miesta v našom oblúbenom Kresťanovi, ktorého každé číslo s radosťou očakávam a čítam, od tej doby, čo ho vy redigujete.

Ja bárs som aj nie tak schopný, predsa by som mohol mnoho o našich susedných obciach písať, nič sa tu dobrého nedeje, s roka na rok vždy sa bezbožnejšia mládež chová, ešte tomu ani tri štvrté roka nenie, čo sa tri vraždy staly, a pritom všetkom žiadna svadba, žiaden tanec sa bez bitky neprekoná. Pozrime len do obci Dubrav-Kráľovej,“ trebárs som aj ja ztadiaľ rodák, moja chudoba mňa prinútila prísť k železničnej stanici robiť, kde sa ťažkým chlebom už 6. rok bár aj chudobne, ale spravodlivo chovám; stalo sa v tejto výš spomenutej obci, bolo to roku 1898. v auguste, menom Ján Sluka, ktorý už 12 rokov bol rychtárom, išiel so svojimi dvoma občany v nedeľu z kostola, išli cez les, sadli si trocha odychnúť, naraz medzi rozhovorom priletela jedna rana od zadku do hlavy pána rychtára; súdruhovia jeho vo veľkom strachu nevedeli, čo robiť majú, utekali domov a oznámili túto hroznú vec, o pár minút svoju šlahetnú dušu vypustil pre svoju spravodlivosť a prísť na bezbožných občanov. Toto Pán Boh dlho netrpel, tento zločin sa vyjavil; jeden 20 ročný je odsúdený na 15 rokov do žalára, druhý 18 ročný na 10 rokov. Tam strávia svoj mladý vek.

Pred pár týždňami v tejto istej obci Ondrej Mikulčík, v 32. roku veku svojho musel násilne svoj život opustiť; tento istý viezol múku z mlyna aj s dvoma mladíci; druhých 6 tiež mládenci išlo domov od svätej spovedi a predstali tento voz, tí dvaja mladí ušli, toho ale zavraždili; bolaže to ale krásna spoveď.

Ján Maliniak svojho vlastného syna zavraždil, ktorý už 19 rokov mal

Takieto veci sa tu stávajú, zabijajú jeden druhého, lebo neznajú Boha, ani neveria to, že Pán Boh tento svet ridí a spravuje.

Táto chyba mladých ľudí je, že si rodičia deti voľne vychovávajú. Keď počujú syna zlorečiť, sa smejú na miesto toho, aby ho pokarhali, ba ešte ho poučia, keď sa na ulici povadia, príde k otcovi: susedov chlapec ma bil, takéto naučenie dostane od neho: vezni skalú a hoď mu do hlavy, zabi ho, nech ho čert vezne.

S úplnou úctou

Jozef Kollárik, železničný robotník.

HOSPODÁRSTVO.

Keď kone ušly alebo na ceste sa srútily, často stáva sa, že prídu nazpät už s poodieranými, pooškuľovanými miestami na tele, ktoré však nekrvácajú, alebo aspoň veľmi málo. V takom prípade treba koňom prikladať obkladky z vody, v ktorej sme na 10 litrov vody 100 gramov oloveného cukru (bleizucker) a 50 gr. bieleho liadku rozpustili. Ak sú udreté miesta i zapálené, od takých obkladkov v krátkom čase utvoria sa na nich tmavé chrasty. Obkladky môžu sa dávať či chladné či teplé a síce môže sa priložiť buďto čistá handra alebo i čistá umývacia huba (špongia). Jestli sú kone poodierané na nohách, treba ich niekoľko dní nechať na maštali stáť, pretože odrané miesta silnejším pohybom, ľahko by sa porúšaly a zapálily. Ak sú oškúľané miesta hlbšie poranené, treba ich posýpať práškom z 5 gramov škrobu a pol gramu jodoformu. Avšak utvorené suché chrasty nesmieme nijako odstrániť, ani vodou smývať, pretože poškodená koža najľahšie sa hojí pod suchou chrastou.

Kedy kone viac utiahnu? Pozorovaním zistilo sa, že voz možno pri rovnakej ťažnej sile tým väčšmi obťažovať, čím vyššie kolesá má. Čím nižšie kolesá na voze, tým väčšia sila je potrebná k ťahaníu, t. j. kone tým menej uvezú. — Ťažná sila koní je najlepšie využitá pri vysokých dvojkoľosových kárách, aké sú v Severnom Francúzsku všeobecne zavedené.

Kozie mlieko. Učenec Rebau, píše o kozom mlieku: Kozie mlieko jedáva sa čerstvo prevarené alebo i sadnuté (skýšené), a je nielen znamenitou výživou, ale i dobrým liekom. Kofkí nemocní na prse, i suchotinári zlepšili alebo i cele napravili si zdravie, keď sa liečili kozím mliekom! Deťom žiadne iné živočíšne mlieko neosoží tak dobre, ako kozie, tak že i nedúživé deti od neho za krátky čas zotavia sa, soslnejú. Kozie mlieko v najviac prípadoch lepšie nahrádza mlieko materské, než dojky a k tomu možno ho všade mať! „H. N.“

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krestana“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Tí ršetci, ktorí ešte nedoplatili na „Krestana“. nupomínajú sa, aby to čím skorej učinili, pretože v protivnom prípade prinútení budeme im noviny zastaviť.

J. Kossik v B. 1 zl.; Frankovsky Alžb. v Z. 3 zl.; Ján Juriga v B. 20 zl. dall na chlieb sv. Antona. — M. Machay v D. dal 50 kr. pohorencom bobrovským. Pán Boh zaplac! — Váš posledný dopis, vp. O. R., nemohli sme uverejniť, lebo pod istým by ste boli tlačovú pravotu dostali. — Trnavčan. Pre tú vec môžete pokojne spať.

Juraj Oplan v Čachticiach. Len i ďalej tak, o rok isto i o košelu pridete. Voda je lepšia na umývanie, nežli na pitie — pre korheľov. — J. v Stupave Je Fraňo Komlossy je taký úprimný vlastenec, jakým dobrým kňazom je. A pretože sú o tomto aj Stupavčania presvedčení, preto isto môže rátať na ich dôveru aj v budúcnosti. — V. H. Neprajte si, aby sa vaše deti na vás podaly. — J. R. v Hlohovci. Veru je to celkom tak, ako vám to ten oplan povedal. Ne-tracte trepezlivost, lebo neraz pod kameňom býva rak. — Vp. St. Z Vašu zprávu uverejníme v májovom čísle Našej Nádeje. — R. J. Len treba čím skorej poslať. Teda robota sa len vždy najde? — Rajumud Hruby v O. O vás sme nemali žiadnej starosti, lebo to dobre vieme, že sa dobrý pes vylíže. — St. P. v V. Bielicach. V lete by sme si radi zaskočili k vám. Snáď len budeme mať tolko času. To vieme, že nás nevyhodíte. — Ján Vekro. Krivý nos, škulavé oči fuľnavá reč od vyvoleného pokolenia pochádza. — H. V. My to dobre rozumieme. Viete, dobrá zem žizní za dáždom, dobrý človek zas za pravdou. — Ján Špekulant v Trenčiansku. Vy ste na náš list tak múdro odpovedali, jako jeden žiak svojmu učiteľovi: Učiteľ: Z čoho pozostáva more? — Žiak: Z vody a soli. — Učiteľ: A prečo je more také slané? — Žiak: Lebo je moc heringov v ňom. — Jozef Spolkár v Boroucach. V posledný raz sme vás obišli, lebo náš čas nebol dlhší od zajačieho chvôsta. V najbližšej dobe, keď tade pojdeme, pozremo k vám aspoň na jednu minutu. Viete, zamestnanému človekovi vždy prihára. — V. J. v Žiline. Kaco-Maco sa tedy dobre cíti a je tomu rád, že nám v odkazoch tolko záleží na ňom. No pretože my každého by sme radi blaženým učinili, odvčulka ešte hustejšie sa budeme s ním zaoberať. — Jozef Travník vo Viedni. Ani v tej najmenšej miere sa netešíme tomu, keď kto na naše meno pošle peniaze. Vaše 2 zl. sme odovzdali tlačiarňi sv. Gerharda. — Peter Bolv. v Trnave. Vaše riadky som neuverejnil, pretože — ako sám viete, žid je dnes „netýkaj sa ma.“ — M. H. v Tekove. Odhodlali sme sa k tomu, že tú dlhú a výbornú zprávu v Krestane uverejníme, a síce v mesiaci máji, čo veľmi príhodné je. — V. J. Mravný život je základom spokojnosti. Medzi liberálmi je veľa nemravných chalanov. — Jozef B. v Čachticiach. Pretože tie najbližšie 2—3 dňové prázdniny v Rieke chceme stráviť, vás najskôr v júliasi navštívime.

Spolu tu upozorňujeme et predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by

niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direktii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Knížná polica.

Sláva B. Srdca, modlitebná knižka pre čitateľov najsl. Srdca Ježišovho. Sostavil Andrej Kubina, jezuit v Trnave. Druhé vydanie. Cena?? Vrele odporúčame duchovným, aby toto dielo čím horlivšie rozšírovali.

Príprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Toto asi 80 strán obsahujúce dielo, ktoré je spolu i modliacou knižkou, stojí broš. 10 kr.; viaz. 15 kr. Soslovenčil ho dr. Jozef Janda. Dostať ho u veľk. p. Lujzy Csery (Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.). Vrele ho odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 10.00—10.30. Od Tisy 10.10—10.45. — Od Pešti 10.05—10.40. — Zadunajské 10.05—10.40.

Raž 7.75—7.95.

Jačmeň na krmenie 6.20—6.55. — Do pálenice 6.60—7.40. — Na pivo 7.60—8.40.

Oves 5.80—6.15.

Kukurica 4.65—4.70.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
17.30	16.70	16.—	15.30	14.80	14.—	12.90	10.50
			7½	8			
			3.60	6.00			

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tery 142—144.

10. **Kraviny vrázkované** 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny barnavé** 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Lekáreň „ku
zlatému držav-
nému jablku“.

J. Pserhofer-a

Viedeň I,
Singerstrasse
Nr. 15.

krv čistiace pilulky,

predtým „**Všeobecné pilulky**“ zvané, zaslúžia ostatné meno s plným právom, pretože sú ozaj veľmi mnoho horoby, proti ktorých tieto pilulky svoj skutočne výborný účinok dokázaly.

Od mnoho rokov sú tieto pilulky všeobecne rozšírené a málo rodín sa najdu, ktoré by malú zásobu tohto výborného domáceho lieku nemaly.

Mnoho lekári odporúčali a odporúčajú tieto pilulky čo domáci liek, zejména proti všetkým neduhám, ktoré z *planého strávenia* a *zapchatosti* pochádzajú, ako: *zbúrenie kolovania žli, pečienkové neduhy, ochablosť čriev, koliky, nával krvy k mozku, zlatej žile* atd.

Následkom jejich krvčistiacej vlastnosti výborne účinkujú proti **málokrvnosti** a chorobám z tohto povstálým, ako **bládnici** a nervóznemu **hlavy boleniu** atd. Tieto krvčistiace pilulky účinkujú mimo toho tak ľavno, že ich aj tie najslabšie osoby, ba aj deti bez obavy užívajú môžu.

Keď sa peniaze vopredok pošlú, stojí bez poplatku 1 obalík 1 zl. 25 kr., 2 obalíky 2 zl. 30 kr., 3 obalíky 3 zl. 35 kr., 4 obalíky 4 zl. 40 kr., 5 obalíkov 5 zl. 20 kr., 10 obalíkov 9 zl. 20 kr. Menej než jeden obalík sa neposiela.

Prosme opravdivé:

J. Pserhofer-a krv čistiace pilulky.

Za pravé len oné pilulky sa majú považovať, ktorýchto návod je s menovým tahom J. Pserhofera zaopatrený a ktoré na pokrývke každej škatule ten istý tah mena v červenom písme majú.

J. Pserhofer-a lekáreň, Singerstrasse 15., Viedeň, I. Sklad pre Budapešť, u p. Jozefa Török lekárnik, Király-u. 12.

Moje srdco také

a tvoje je jaké?

Cena 4 kr.

Toto utešené dielo vyduta

„tlačiareň sv. Gerharda“.

Vrele ho odporúčame

ľudu.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Katolícke kníhkupectvo.

Správa kat. umeleckého ústavu Sv. Gerharda otvorila

obchod katolíckych kníh.

Tento katolícky obchod zamýšľa sústrediť tak uhorské, ako aj cudzozemské diela katolíckeho spisovateľstva, na sklade má maďarské, nemecké a slovenské modliace knižky a iné náboženské diela.

Umelecký ústav Sv. Gerharda má svoju tlačiareň a vlastné spisovateľstvo (Budapešť, VIII. Práter u. 44.).

NEMOCNYM L'UĎOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.
Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. Zákonne chráneno. Jedna škatula s doberkou 3 zl. 60 kr. Znak stužkovej hlísty sú tieto: Bľadosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, vela šljajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a boľasť v črevách, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy boľenie, náchylnosť k zrovenosti, žiadanie smrti, zunoovanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatula 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni
JOZEFA SCHNEIDERA v Rešici
(Dolnie Uhorsko).

Prosíme pozor dať.

V Maďarorságu veľmi je rozšírené v obchode zavratníctvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratníkom trochu na prsty klopol, všemožnými figľami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarorságu nedržím ani jednateľa ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazmi vychválenými kosáma týmto dopieravým odpredavačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Vela gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosíť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona“.

Zdĺžka cmtrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 kr.

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornomo-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosí, franko, pri objednaní 10 kusov jedenásty sa pričíní. Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa sv. Antona Sohra.

Obrázkový cennoslov zdarma.

Upozornenie.

Úctive prosíme našich čitateľov, že by dnešné číslo medzi svojimi priateľmi a známymi všemožne rozširovali, žeby takto poučenie o novom popise voličov, ktoré v dnešnom čísle dávame, čím viacej sa rozšíriť mohlo.

Nový popis voličov na rok 1900.

V civilisovanom štáte medzi všetkými právami, ktorými občania vládnu, bez pochyby právo volebné je najvzácnejšie a najsvätejšie. Od múdreho užívania tohoto práva závisí blaho a dobrobyt krajiny a jej obyvateľov. A o toto právo — zakiaľ Bánffyho ministerstvo panovalo — na najnespravedlivejší spôsob tisíce a tisíce statočných občanov orabované boli. A občania všemožne svoje právo bránili, reklamovali, ale jejich namáhanie márne bolo, pretože rozkaz z vyššieho miesta vydaný bol, aby komissie voličov popisujúce, menovite na horných stranách čím menej voličov popisaly, a to preto, aby volby Bánffy ľahšej prevádzať môhol, lebo malý počet voličov ľahko sa dá zakúpiť, odstrašiť, alebo pri hlasovaní odmrštiť, jako sme v roku 1896. pri voľbách tak smutno zkusili.

V zákone z roku 1874. článku 33. v paragrafe 4. stojí, že kto má jednu urbársku štvrťku, alebo toľko pozemkovej dane platí, koľko platí majiteľ jednej urbárskej štvrte, že má právo volebné. Kto teda toľkú daň pozemkovú platil, ten bol popísaný medzi voličov. Do roku 1894. pre každú obec bol ustálený jeden kľúč dane, ale v roku 1895. tento kľúč dane, alebo povedzme, túto volebnú taksu (census) bezprávne povýšili duplované, ba niekde aj triplované, následkom čoho sa stalo, že v mnohých volebných okresoch polovica, ba aj dve tretiny voličov z volebných lajstrov vystaly. Bohužiaľ, k povýšeniu tejto dane mnohokrát aj sami občania, bárs aj nevedome a nechcejúce, prispeli.

A síce keď predseda popisujúcej komissie rychtára obce sa opýtal, že koľko holdov obnáša v jejich obci jedna urbárska štvrť, obyčajne mu odpovedali, že 20, 24 alebo aj viacej holdov. A bárs ten predseda popisujúcej komissie dobre vedel, že to není pravda, predsa — dosť smutno — na základe tohoto falešného soznania predseda vyniesol výrok, že len tí budú popísaní medzi voličov, ktorí majú toľko holdov roľ, koľko predstavenstvo za štvrť urbársku uznalo. Či je to ale pravda, že jedna urbárska štvrť môže mať 20—24 uhorských holdov? — Nijak!

Koľká je teda urbárska štvrť?

Medzi pospolitým ľudom pod urbárskou štvrťkou ešte vždy tú štvrť rozumia, ktorá bola v úžitku volakedy, pred 1836. rokom, kedy jedna štvrť v skutku 20—24 uhorských holdov obnášala. A však z roku 1836. V. článok zákona pre každú stolicu ustálil počet, od ktorého tá urbárska štvrť ani menšia, ani väčšia byť nemôže. Krom toho v každej stolici pre každú obec ustálená bola istá trieda, do ktorej obce porátaná bola. Tak ku pr. v nitrianskej

stolici 5 tried, v Liptovskej len 3 triedy ustanovené boly. Dľa tohoto ustálenia urbárska štvrť o mnoho menšia bola, ako pred rokom 1836. čo aj z nasledujúceho výkazu vydeť možno:

Meno stolice	Počet triedy v stolici	V uhorských holdoch	
		Najmenšia urbárska štvrť	Najväčšia urbárska štvrť
Oravská	4	8	12
Trenčianska	4	6	7 $\frac{1}{2}$
Spišská	4	8	10
Nitrianska	5	6	8
Prešporská	4	6	7 $\frac{1}{2}$
Turčianska	3	6	7
Zvolenská	4	6 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{1}{2}$
Nográdska	4	7 $\frac{1}{2}$	9
Hontianska	3	6	7 $\frac{1}{2}$
Tekovská	4	6 $\frac{1}{2}$	8
Liptovská	3	6 $\frac{1}{2}$	8

Tento výkaz vytiahnutý je zo zákona roku 1836. z článku V-ho. A tak kto ku pr. v trenčianskej stolici má 7 $\frac{1}{2}$ uhorských holdov zeme, má urbársku štvrť, a tak má aj votum. Tu sa ohľad na to nebere, či sú tie pozemky vedľa úrodného Váhu, alebo či sú na skalných vrchoch, nech ich len má, trebárs by to všetko tak zvané prielohy boly. A pokiaľ od takejto planej zeme o mnoho menšia daň sa platí, ako od dobrej a úrodnej pody, pri ustálení tak zvanej volebnej taksy do povahy bere sa nie dobrá, ale tá najhoršia zem. K. p. v jednej a tej istej obci Havel má 7 $\frac{1}{2}$ uhorských holdov v tej najlepšej zemi, a platí pozemkovej dane 6 zl. 50 kr. Pavel má (v tej istej obci) tiež 7 $\frac{1}{2}$ uh. holdov ale v tom najhoršom mieste, a platí len 2 zl. 20 kr. Tu vidíme že aj Havel má jednu urbársku štvrť, aj Pavel. Ale medzi nimi rozdiel je ten, že jeden platí 6 zl. 50 kr., druhý ale len 2 zl. 20 kr. Pri ustálení volebnej taksy za kľúč považovaná bude daň Pavlova t. j. 2 zl. 20 krajciarov, a nie Havlova. Keď už takto kľúč ustálený je, v tej istej obci každý má volebné právo, kto v tej obci platí 2 zl. 20 kr. pozemkovej dane, keby aj 7 $\frac{1}{2}$ uh. holda zeme nemal, lebo môže sa pritrafiť, že v lepšom grunte niekto má len 2 uh. holdy, ale od týchto dvoch uhorských holdov tiež platí 2 zl. 20 kr. pozemkovej dane. Keď už je takto kľúč volebnej taksy ustálený, nielen tí majú volebné právo, ktorí majú 7 $\frac{1}{2}$ uh. holdov, ale aj tí, ktorí platia v tej istej obci 2 zl. 20 kr. pozemkovej dane, lebo toto je tá **najmenšia daň**, ktorá v tej istej obci po jednej urbárskej štvrti vyhodená bola.

Otázka je teda, že či aj tí majú k. p. v Trenčianskej stolici volebné právo, ktorí 7 $\frac{1}{2}$ uh. holdov nemajú? Na každý pád aj tí **môžu** mať volebné právo, ako som to aj hore spomenul. To aj od toho závisí, že tá obec do ktorej triedy bola vziata pri ustálení urbárstva. Až bola vziata do najnižšej t. j. do I. triedy, má právo na votum, keď tam niekto má 6 uh. holdov; až jeho obec bola vzatá do II. triedy, vtedy musí mať 6 a pol uh. holdov; až bola vzatá do III. triedy, vtedy musí mať 7 uh. holdov; až bola vzatá do IV. triedy, vtedy musí mať 7 a pol uh. holdov.

Keď toto niekto čítať bude, asnáď sám seba sa opýta: nuž **jako-že sa ja to dozviem, že moja obec do ktorej triedy bola vziata?** To sa dozvieme z obecného urbáriumu, ktorý sa obyčajne nachádza medzi starodávnymi písmami na obecnom dome, alebo

u okresného notára. Jestli by urbár v obecnom dome, alebo u notára sa nenašiel, nuž vtedy pre lepšiu istotu *vezmime* za smerodajné nie najmenšiu, ale *najväčšiu urbársku štvrt*, jako som to hore vykázal, lebo aj na takýto spôsob počet voličov sa veľmi zväčší. Kto teda v trenčianskej stolici má 7 a pol, v nitrianskej 8 uh. holdov *istotne má právo na votum*, jestli si porciu do 15 apríla vyplatil. Úmyselne som toto všetko obšírne opísal, aby to každý dokonále rozumel. Keď teda nasledujúci mesiac v máji do vašej obci ku pr. v nitrianskej stolic prinde voličov popisujúca komissia, a tejže predseda sa vás opýta, že vo vašej obci jaki veľká je urbárska štvrt, takto mu odpovedajte:

Dľa zákona roku 1836. článku V-ho najmenšia urbárska štvrt činí 6, a najväčšia 8 uh. holdov, ak neverí pán predseda, nech si pozre ten zákon, z roku 1836., jako to aj Széll minister nariadil. Pozrite porciovu knižku takého občana, ktorý má role v najplanšom mieste, a čo ten platí pozemkovej dane, táto daň bude kľúčom volebnej taksy. Ktokoľvek potom tolko pozemkovej dane platí, koľko platí ten štvrťkár, čo má zole v najhoršom grunte, *ten má právo votuma*. Pri ustálení volebnej taksy, do ohľadu nebere sa ani stoličná, ani obecná, ani cirkevná daň, ale len daň pozemková.

Čo nariadil Széll minister?

Ponevác túto, tak zvanú volebnú taksu v predošlých štyroch rokoch, jako sme spomenuli, najmä v horespomenutých stolicach liberálni fogmegi duplovanó, ba aj triplovanó povýšili, a tak mnoho voličov z volebných lajstrov vynechali, Széll ministerpredseda, a minister vnútorných záležitostí, *pod prísnou pokutou* nariadil, aby urbársku štvrt dľa zákona z roku 1836. článku V. brali, a tak aj volebnú taksu ustálili, a voličov z volebných lajstrov nevynechávali. Silne veríme, že čo *statočný Széll* minister sľúbil a nariadil, že to aj vykoná, t. j. že *prísne potresce* tých *úradníkov*, ktorí by ešte vždy chceli ľud o volebné právo ozbíjať, a tak úfame, že popis voličov tohoto roku už raz statočne prevedený bude. Jestli by ale niektorí notári a iní úradníci skrz to si chceli zásluhy na vyššom mieste nadobudnúť, že by ešte aj teraz vysokú volebnú taksu ustálili, alebo na votum právo majúcich z lajstra vynechávali, nech sa to oznámi takému mužovi, který je sbehlý v maďarskej reči, a za právo ľudu zaujatý je, alebo nech sa to oznámi v liste sústrednej kancelarii ľudovej strany v slovenskej reči pod nasledujúcim adressom:

Méltóságos *Molnár János* úrnak

BUDAPEST, VIII. Józsefkörút 35. sz.

Vážne poznámky.

Údovia voličov popisujúcej komissie nasledujúcu prísahu skladajú: „Ja N. N. prisahám, že všetko, čo sa popisu voličov tyká, dľa zákona a svedomite plniť budem, tak mne Pán Boh pomáhaj.“ Takto nakladá zákon z roku 1874. článok 33., paragraf 21.

Zasadnutie komissie voličov popisujúcej verejné je, a tak každý má právo tam byť dľa zákona 1874. čl. 33., §. 25.

Popis voličov byvá u okresného notára, ktorý 8 dňami vopred oznámený musí byť všetkým obciam, ktoré do jedného notárskeho okresu patria.

Na horných stranách je tá obyčaj, že keď otec má viacej synov, a títo keď sa aj oženili, ešte aj potom so svojim otcom spoločno gazdujú. Otázka je, že či len otec, alebo aj oteca aj jeho synovia majú právo na votum? Ku pr. Na Šišove, povedme, že byvá Ján Kovalický gazda, má 4 ožených synov a spolu gazduje s nimi na majetku, ktorý obnáša 43 uhorských holdov. Podľa zákona z roku 1874. článku 34, paragrafu 14, má právo na votum nielen otec, ale aj štyria jeho synovia, lebo aby niekto votum mal, musí mať 7 a pol uh. holdov, a tak otec so svojimi 4 synmi 5 ráz 7 a pol uh. holdov, t. j. 37 a pol uhorských holdov mať musí; ponevác ale spomenutý Kovalický v Šišove nie 37 a pol ale 43 holdov má, tak nie len otec, ale aj 4 jeho synovia majú právo na votum.

Jestli niekto má toľko roľ, koľko k jednej urbárskej štvrtke potrebné je, jestli ale tieto role nie na otca, ale na ženu alebo na deti napísané sú, aj v tomto páde otec rodiny má právo na votum, jestli dokáže, že je v úžitku tohože majetku.

Kde by volebnú taxu (census) vyššiu ustálila komissia, jako ustáliť mala, v tomto páde *ponos* (a nie reklamacia) zašle sa na sústredný výbor stoličný, a na ministra vnútorných záležitostí. Jestli niekde volebná taksa je taká, jaká byť má, ale pritom všetkom niekoho z lajstru vynechajú, ten *reklamáciu* zašle na sústredný výbor stoličný a na kr. kuriu. Proti povýšenej volebnej takse *ponos* zašleme hneď po popise prevedenom, *reklamáciu* ale len vtedy, keď u notára zostavený lajster od sústredného stoličného výboru zpiatky prišiel, a u tohože notára vystavený je, aby ho každý pozrel, alebo lajster voličov odpísať mohol. Všetky písma, ktoré sa na volebné právo zťahujú, bez štempla sú.

Konečne za potrebné držíme uverejniť v celosti nariadenie Széllové, aby ho každý poznal, ktoré takto znie:

Nariadenie ministra vnútra na všetky ústredné volebné výbory.

Teraz chceme spomienku urobiť o tomto ministerskom nariadení. Dopúšťame, že nariadenie vyšlo z poctivého úmyslu, ale pritom všetkom musíme vyčkať, či ono bude *na celej čiare* vykonávané dľa intencií ministra. Nuž ale akokoľvek bude s ním, podávame ho tu v jeho úplnom znení ako nasleduje:

V minulých rokoch došlo viac žaiôb k ministerstvu vnútra pre údajne nezákonné ustálenie štvrt urbáriálneho sedenia a minimuma pozemkovej dane, tvoriacich jednu z hlavných podmienok volebnej oprávnenosti v smysle §. 4. čl. zák. XXXIII.: 1874.

Vzhľadom ra túto okolnosť a cieľom odstránenia pochybností, ktoré by snáď mohli povstať v tomto ohľade, predovšetkým osvedčujem, že pri ustáľovaní velikosti sedenia v smysle urbáriálnom je jedine smerodajná koľkosť pôdy, určenej urbáriálnym regulovaním Mária Tereziiovským, poľažne čl. zák. V.: 1836. Každá iná, od tejto zákonnej miery odchodná, alebo každá ina pozemková koľkosť, v našich zákonoch neznámeho pomenovania (na príkla antiquad sessio, Wort atď.) nemôže sa brať do ohľadu.

Cieľom prekazenia prípadných nadužívaní a cieľom ešte výdatnejšej obrany práv volebného obecnstva nakladám však toto:

Ústredný výbor nech prisne naloží vyvoliť sa majúcim popisujúcim výborom, menovite ich predsedom, aby *koľkosť spomenutého urbáriálneho štvrtsedenia a minimuma dane*, na základe sossbieraných dát zákonne ustálených, na popisujúci termín, ustáleny v smysle §. 32. čl. zák. XXXIII.: 1874. cestou predstavenstva — pod farchou zodpovednosti — každej veľkej obci a v sídle okresného notariátu tým *najrozšírenejším spôsobom* verejnosti dali na vedomie. Proti tomuto ustáleniu behom 8 dní, počítujúc od vyhlásenia, možno appellovať na ústredný volebný výbor, ktorý je povinný vybaviť tieto žaloby mimo radu a vynesené uzavretie bezodkladne doručiť žalujúcim.

Interessovaní môžu proti uzavretiam ústredného volebného výboru behom 8 dní, počítujúc od doručenia, appellovať na ministerstvo vnútra, a tieto svoje appelláty majú odovzdať predsedovi ústredného výboru, ktorý najneskoršie behom troch dní je povinný predostreť ich mne so svojimi poznámkami a na to vzťahujúcimi sa aktami.

Ústredný výbor nech upraví popisujúce výbory, aby náležite a svedomite plnily svoje povinnosti, s tým ešte doložením, že v prípade dákeho urazenia zákona alebo prenechania povinnosti, poľažne v prípade odôvodnenej žaloby celou prisnosťou vykonám to svoje disciplinárne právo, ktoré mi § 92. čl. zák. XXXIII.: 1874 určuje.

Konečne ústrednému výboru nakladám, aby poriadky, ktoré v smysle tohoto nariadenia previedol, neomyľne vzal i do zápisnice zasadnutia, na to sa vzťahujúceho.

Priatel ľudu.